

Finn din sjanger - og skriv hos oss!

Tidsskrift for Norsk Psykologforening vil hver måned tilby leserne et mangfold av tekster, temaer og vinklinger. Mangfoldet avspeiles gjennom ulike vignetter og stoffområder, med fagartiklene som selveste flaggskipet.

TEKST OG FOTO

Astri Vannebo

PUBLISERT 11. februar 2008

VELKOMMEN: Skriv hos oss, oppfordrer redaksjonen i Tidsskrift for Norsk Psykologforening. Redaktør Pål Johan Karlsen, journalist og redaksjonssekretær Nina Strand og assisterende redaktør Bjørnar Olsen.

Tidsskriftet har siden oppstarten i 1962 vært en sentral arena i norsk psykologi – et sted å luften meninger og spre ny kunnskap. Både psykologer og andre er velkomne til å bidra. Vi ønsker klar tale – originale og spreke tekster med tydelig og velbegrunnet poeng. Redaktør Pål Johan Karlsens hovedbudskap er klinkende klart. – Vi ønsker oss mange manus. Så mange som mulig!

«Fagartiklene skal presentere ny teoretisk kunnskap eller

originale empiriske funn, og stiller i en klasse for seg»

Men hvor hører de enkelte bidragene hjemme? Og hvordan ser det ideelle manuset ut? Alle potensielle skribenter bør ta en titt på våre retningslinjer på www.psykologtidsskriftet.no – før de setter endelig punktum.

Vi har samlet kjernen i redaksjonen. Ikke bare for å snakke varmt om fagartiklene, men også for å gi ferske skribenter noen gode råd om hvordan å navigere gjennom de ulike sjangrene i bladet.

Allerede i innholdsfortegnelsen vil den erfarne leser se indikasjoner på en firedeling av stoffet, med fagartiklene som en dominerende og bærende søyle. Den første delen, den blå seksjonen, rommer ulike typer fagbidrag innen vitenskap og psykologi.

– Fagartiklene er fagfellevurdert, sier redaktøren. – De skal presentere ny teoretisk kunnskap eller originale empiriske funn, og stiller i en klasse for seg. Men ikke alle tekster passer som fagartikkel.

Tidsskriftet opererer blant annet med fagessay, hvor det er lov å skrive friere og mer polemisk, og «fra praksis»-bidrag, som tar for seg praktisk bruk av kjent metode og teori, for eksempel i klinisk virksomhet. Mange spesialistoppgaver egner seg i sistnevnte spalte. Men før de sendes inn til redaksjonell vurdering, bør de omarbeides fra oppgavetekst til artikkelform. Det innebærer at man korter ned, spisser innholdet og demper ned det som ikke er annet enn reproduksjon av etablert kunnskap.

Runder med revisjoner

Gjennom hele Tidsskriftets historie har leserne selv raust fylt spaltene i form av solide fagartikler. I senere år også gjennom andre innspill og utfall.

– *En lettvinnsnarvei for psykologer som brenner etter å få navnet sitt på trykk?*

– Nei, på ingen måte. Å publisere hos oss er arbeidskrevende, fastslår Pål Johan Karlsen. – En må være beredt til flere runder med revisjoner, og tåle hard medfart fra fagfeller. En må også tåle å bli refusert! Selv de beste forskerne blir refusert, gang på gang. Ingen har klippekort på spalteplass,

– *Og enhver refusjon er like berettiget?*

– Vi gjør nok enkelte feil og refuserer bidrag som kanskje burde ha vært publisert. Vi har begrenset med plass, og må takke nei til en betydelig andel bidrag. Det kan være fordi de ikke passer vår profil, fordi vi nylig har publisert lignende bidrag, eller de blir for smale for et allmennpsykologisk tidsskrift. Men like ofte fordi manus har betydelige svakheter; artikkelen kan være for lite original, det kan være metodologisk eller teoretisk svakt, eller rett og slett være for dårlig skrevet.

– *Og de øvrige rydder redaktørene opp i?*

– At du må påregne revisjoner, betyr ikke at du kan sende inn halvferdige manus, med tanke på at svakheter rettes opp senere. Vi oppfordrer alle til å gå et par ekstra runder med seg selv og sine medforfattere før manus sendes inn. Få også kolleger til å gi tilbakemeldinger. Still de viktige spørsmålene: Hvorfor vil du publisere? *Når* du leserne med ditt bidrag? Hvorfor passer det i Tidsskrift for Norsk Psykologforening? I hvilken spalte hører det hjemme? Er bidraget i tråd med spaltens form? Følges Tidsskriftets formelle retningslinjer? Det er høyst uvanlig at spesialistoppgaver blir publisert i sin helhet, eller i uforandret form. Så før du sender inn en spesialistoppgave, bør du ha gått flere runder i forhold til tidsskriftsformatet. Karlsen sammenfatter ønskene sine på denne måten: – Vi trenger korte og konsise bidrag, så spissede som mulig, enten med fokus på *ny* kunnskap, gjenoppfriskning av glemte kunnskaper, eller på *original* bruk av etablert kunnskap. Les retningslinjene og følg dem. Da sparer vi alle tid.

Om refusjonsraten er høy, håper han likevel at det ikke skremmer noen fra å sende inn. Heller ikke det at han maner til tålmodighet hos innsenderne. – Det hender folk ringer etter en uke og spør *når* artikkelen kommer på trykk. Send heller en e-post. Men sjekk først retningslinjene for hvor lang tid du må regne med å vente på svar.

Han begrunner det med at det tar tid å la artiklene få gjennomgå en faglig forsvarlig vurdering. Det er nok bedre at en del av kritikken og motforestillingene kommer opp *før* artikkelen har vært på trykk, enn etterpå.

Den nøytrale fortellerstemmen

Assisterende redaktør Bjørnar Olsen følger også manusutviklingen på kloss hold og deler her noen refleksjoner omkring fagartikkelens historiske sjel.

– Fagartikkelen forventes å være redelig, i den forstand at flere sider blir presentert. Fortellerstemmen er nøytral, og det som presenteres, skal være etterprøvbart. Historisk sett skal den som regel ha en «tørr» framstillingsform. Leseren trekker selv konklusjonene. I sin form er den *ikke* politisk. Derimot bidrar den med informasjon til politikernes beslutningsgrunnlag. Fagartikkelen skal leses og vurderes – og forstås – av fagfeller, og ikke nødvendigvis av andre. Formen er derfor ofte lukket, med få forklaringer.

– *Fullt så strengt er det ikke i fagessayet?*

– Mens fagartikkelens leser blir som en «sensor» å regne, vil fagessayet – på sitt beste – i større grad fri til selve leseropplevelsen. Terskelen er høyere når det gjelder den språklige utformingen. Fagessayet, som gjør det mulig å fremstille saken mer spisset og ensidig, er i sin britiske form ofte polemisk. De gode essayistene har en sterk fortellerstemme, ikke nødvendigvis som et «jeg» i teksten, men like fullt tydelig på i hvilken retning de ønsker å styre leserens forståelse. Det ultimate essay er kanskje Swift sin løsning på irlandsspørsmålet: spis irske barn.

– *Barsk satire er tingen?*

– Slik vi bruker det, er nok ikke det polemiske, satiriske elementet særlig framtrædende. Hovedpoenget er mer at forfatteren kan frigjøre seg fra de nøytrale og tørre rammene.

Enhver innsigelse må ikke nødvendigvis med, og kravene til etterprøvbarhet og referanser er mindre. En kan være mer litterær i sin fremstilling, sier han og tilføyer at essayet ofte vil være uten empiri i vitenskapelig forstand. Her i Tidsskriftet vurderes da også fagessayet kun av redaksjonen, og er ikke gjenstand for fagfellellevurderinger.

– *Bør man egentlig bli litt støtt om en fagartikkel anbefales omskrevet til et fagessay?*

– På ingen måte, avviser Bjørnar Olsen. – Her er det ikke snakk om noen statusreduksjon.

– Essayet er vel snarere selve dronningen av sjangere, mener redaksjonssekretær og journalist Nina Strand. Hun minner i den forbindelse om at Tidsskriftet har mange målgrupper, at det ikke bare er psykologer blant leserne, og at psykologer også er mennesker med ulike leserbehov!

– *Den blå fagdelen rundes ofte av med spalten «Fra praksis». Hva skiller den fra fagessayet?*

– «Fra praksis» har mange av fagessayets kvaliteter, men tar gjerne utgangspunkt i «noe vi gjør» som psykologer. Den kan også referere til rammene rundt vår virksomhet, eller ta opp sentrale faglige ideer, sier Bjørnar Olsen, og medgir at veien tilbake til boksen for fagessayet ikke er særlig lang. Å reflektere rundt egen praksis ved hjelp av fag er kanskje den enkleste definisjonen? Det er uansett verdt å merke seg at det alltid vil være glidende overganger, og at om du ser bort fra fagartikkelen, så vil ikke sjangerkravene være særlig *strenge*. Mange bidrag kan passe inn flere steder.

REDAKTØREN: Pål Johan Karlsen, redaktør av Tidsskrift for Norsk Psykologforening, ønsker seg masse manus.

Foto: Leif Gabrielsen

Over til magasinet

Etter den utpreget akademiske førstedelen følger den røde magasindelen, med rom for intervjuer og aktuelle reportasjer. Ikke så rent sjelden signert Nina Strand.

– Reportasjestoffet i magasindelen kan avspeile et tema fra fagartiklene, men ikke nødvendigvis, forteller veteranen som har fulgt tidsskriftet tett siden tidene i svart-hvitt.

– Vi er alltid på leting etter de gode sakene, etter reportasjer som kan bidra til innsikt og gi glimt inn i hverdagen ikke bare til psykologene, men også til brukerne av psykologtjenester. Vi ønsker å spre informasjon om spennende prosjekter og arbeidsmåter, og er kontinuerlig mottakelige for tips, sier Nina Strand, som også ser det som en kjærkommen oppgave å følge opp faglitteraturen her i Tidsskriftet. Enkelte hovedverk eller forfatterskap får orkesterplassen i *bokessayet*. (For øvrig et godt alternativ til *fagessayet*, skytes det inn fra redaktørene.) Andre får en regulær anmeldelse på opptil en side.

– Vi vil gjerne ha kontakt med flere som har lyst til å anmelde bøker. Se det gjerne som et lite puff til å oppdatere deg selv faglig, ved å velge bøker innenfor eget fagfelt. Vi ønsker oss anmeldelser som gir en treffende og poengtert presentasjon, og samtidig formidler anmelderens personlige møte med boka. Var den stimulerende og inspirerende? Kjedelig? Du trenger ikke være nestor på feltet for å skrive en anmeldelse. Vi ønsker et mangfoldig anmelderkorps, som representerer ulike faglige ståsteder og generasjoner.

– Ellers kan leserne selvsagt også få komme til orde i den grønne delen, i form av faglige innspill, debattinnlegg og kommentar.

– *En mer løssluppen tumleplass for psykologer med skrivekløe?*

– Gjerne det, sier Strand.

– Vi ønsker mer temperatur, mer debatt, mer utblåsning, tilføyer Karlsen.

– Tidsskriftet er stedet å synliggjøre de diskusjonene som ellers pågår i korridorene og ved lunsjbordene.

Skrått på en søndag

Det som går inn under vignetten «faglig innspill», er kanskje noe à la *planken* vi kjenner igjen fra skoledagene? Båsen hvor alt havner som ikke umiddelbart hører hjemme andre steder? Ikke fullt så enkelt. Vi lar Tidsskriftets assisterende redaktør få utdype.

**«Vi ønsker å synliggjøre de
diskusjonene som ellers pågår i
korridorene og ved
lunsjbordene»**

– Mens fagessayet bygger på psykologfaglige refleksjoner, vil jeg si at vignetten «faglig innspill» mer beveger seg i retning debattinnlegget. Denne spalten gir rom for både mer

essayistiske tekster og for bidrag som nærmer seg debattinnlegget. Vi ønsker bidrag som formidler et engasjement, enten det er faglig eller tar opp temaer som ikke nødvendigvis er strengt faglig fundert. Gode eksempler kan være Astri Johnsens «Min afrikanske reise» (nr. 11–2007) eller Tove Blikruds «Når rytmen brytes» (nr. 1–2008). Noen bidrag vi får inn, kan utvikles i begge retninger, mot et fagessay eller mot et faglig innspill, eller et debattinnlegg for den del, mener Olsen, mens Strand gjerne vil ha med at mangfoldet av vignetter gir rikelig med rom også for de tankene som ikke er ferdigtenkte.

– Glem nå heller ikke *Skråblikk*, sier hun. En kortere, lettere og friere spalte som åpner for det mer rendyrkede subjektive. Her kan refleksjonene få gå i alle himmelretninger.

– Kanskje som noe som leses på en søndag? Litt luftigere, litt dristigere, kanskje til og med litt festlig eller morsomt, antyder Karlsen og minner på tampen også om «Verden og vi». Som stikktittelen antyder; skreddersydd for funderinger og refleksjoner med utgangspunkt i erfaringer som psykolog under fjernere himmelstrøk.

Ellers kan en lett få inntrykk av at Tidsskriftets skribenter helst vil overlate plasseringen av stoffet sitt til redaksjonen?

Det nikkes spøkefullt rundt bordet: – Ja. Og *det* vil vi ha en slutt på!

– Jeg oppfordrer alle som sender inn stoff, til selv å vurdere nøye hvor de tror stoffet hører hjemme. En sånn tankeprosess vil også høyst sannsynlig kunne bidra til å få vinklet budskapet og med litt hell bringe fram ytterligere refleksjoner omkring temaene, avslutter redaktør Pål Johan Karlsen.

Tips til forfattere av fagartikler

1. Avgjør hvor du skal sende artikkelen. Hvorfor velger du akkurat dette tidsskriftet?
2. Studer tidligere utgaver og les tidsskriftets retningslinjer (vi har lagt ut våre på www.psykologtidsskriftet.no). Pass på at formen din passer tidsskriftets profil.
3. Avgjør hvilke seksjoner artikkelen skal ha.
4. Sett deg ned og skriv et fullt utkast. Få ned alt som skal med. Skriv raskt og rediger senere.
5. Legg bort utkastet minst en dag.
6. Bearbeid utkastet. Pass på at de ulike delene henger sammen, at du ikke har med unødig stoff, og at du ikke motsier deg selv.
7. Har du klar problemstilling? Svarer du på din egen problemstilling?
8. Har du tilstrekkelig gjennomgang av relevant litteratur? Setter du artikkelens problemstilling inn i en store sammenheng?
9. Jobb med språklig klarhet. Kan enkelte ting sies kortere, eller tydeligere?
10. Dobbeltsekk referanselisten – pass på at alle referanser er med, og at listen følger retningslinjene.
11. Pass på at forsiden inneholder nødvendig kontaktinformasjon.
12. Send inn manus. Vær forberedt på lang behandlingstid, og muligheten for refusjon.

Kort om sjangere

REDAKSJONELT: Fagpersoner inviteres i denne spalten til å komme med et aktuelt og kortfattet budskap til norske psykologer.

FAGARTIKKELEN: Et empirisk eller teoretisk originalbidrag med høy faglig relevans.

Fagfelle vurderes. Nøytral fortellerstemme. Etterprøvbare påstander. For formalkrav, se www.psykologtidsskriftet.no

FAGESSAYET: En spisset framstilling med en sterk fortellerstemme. Forfatteren kan frigjøre seg fra enkelte formalistiske krav som innsigelser, krav til etterprøvbarhet, og referanser. Mer litterært. Ofte uten empiri i vitenskapelig forstand. Ikke fagfelle vurdert.

FRA PRAKSIS: Har mange av fagessayets kvaliteter, men tar gjerne utgangspunkt i psykologers praktiske hverdag. Enten med referanser til rammene rundt virksomheten, eller til sentrale faglige ideer. Kort sagt: Å reflektere rundt egen praksis ved hjelp av fag.

SKRÅBLIKK: En kortere, lettere og friere spalte, med plass for det mer rendyrkede subjektive. Her kan refleksjonene få gå i alle himmelretninger.

VERDEN OG VI: Her inviteres leserne til å dele faglige erfaringer fra opphold i andre land.

FAGLIG INNSPILL: Beveger seg i retning debattinnlegget, men mer personlig, og enda tettere på den skrivende. Kortere enn fagessayet.

DEBATT OG KOMMENTAR: Åpent for innlegg fra både medlemmer og andre aktører i samfunnsdebatten. Her kan en åpne viktige debatter og gi sine tilsvarende svar til ytringer som har framkommet i tidligere utgaver av Tidsskriftet.

BOKANMELDELSER: Kan strekke seg fra det bredt anlagte bokessayet til kortfattede anmeldelser. Psykologer på ulike felt inviteres til å bidra. Interesserte oppfordres til å ta kontakt med redaksjonen.

Teksten sto på trykk første gang i Tidsskrift for Norsk psykologforening, Vol 45, nummer 2, 2008, side 160-163

TEKST OG FOTO

Astri Vannebo, JournalistMaster of Management